

عنوان مقاله:

استکبار ابلیس در قرآن با تکیه بر نظر علامه طباطبایی

محل انتشار:

یازدهمین همایش بین المللی پژوهش های قرآنی (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

رضوان رخشانی - دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآن مجید دانشکده تربیت مدرس قرآن مشهد

خلاصه مقاله:

داستان استکبار ابلیس از آن جا شروع می شود که خداوند متعال به او و دیگر فرشتگان فرمان می دهد که در برابر آفریده ی خداوند که انسان است، سر تعظیم فرود آورند و برای اطاعت از امر مولا در برابر او به سجده افتند، اما ابلیس از اجرای این فرمان سرپیچی می کند. او خلقت خود را که از آتش است، برتر از خلقت انسان که از گل است، می پندارد و به این ترتیب از درگاه حق رانده می شود. این مقاله با روش توصیفی، تحلیلی و با تکیه بر نظر علامه طباطبایی در تفسیر آیاتی که خداوند در آنها از لفظ ابلیس استفاده کرده است و با گزینش موردی آیاتی که به استکبار او اشاره شده، به این نتیجه رسیده است که دستور خداوند برای سجده بر آدم، پرستش آدم نبوده است، بلکه هدف تکریم و تعظیم مقام انسانیت است. زمانی که خداوند به فرشتگان دستور سجده می دهد شخصی به نام ابلیس که در میان فرشتگان به عبادت خدا مشغول بوده کفر پنهانی خود را آشکار می کند. در قرآن این کفر پنهانی با لفظ کان من الکافرین بیان شده است. در این هنگام او به برتری آدم اعتراض نموده و خلقت خود را از آن برتر می داند، در حالی که ملاک برتری بیشتر بودن عنایت الهی است. عاقبت این تکبر این می شود که از درگاه خداوند رانده می شود. جمله فاخرج انک من الصاغرين در آیه قال فاهبط منها فما یكون لک ان تتکبر فیها فاخرج انک من الصاغرين تا یکد است برای جمله فاهبط منها ، برای اینکه هبوط همان خروج از مقام و نزول به درجه پایین تر است. در واقع تعبیر صغار برای مقابله با تکبر است. او اولین کسی است که با منیت خود از امر پروردگار سرپیچی کرد. در نهایت او دشمن قسم خورده انسان می شود و از خداوند برای گمراهی انسان ها فرصت می خواهد تا انتقامش را بگیرد.

کلمات کلیدی:

استکبار، ابلیس، قرآن، علامه طباطبایی، رانده شدن، دشمن انسان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/966818>

